

השותפין פרק ראשון בבא בתרא

טז.

- 1 עד זה מדבר וזה בא ויאמר אש אלהים ונפלה
- 2 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 3 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 4 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 5 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 6 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 7 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 8 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 9 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 10 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 11 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 12 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 13 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 14 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 15 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 16 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 17 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 18 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 19 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 20 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 21 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 22 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 23 ויאמר אש אלהים ונפלה
- 24 ויאמר אש אלהים ונפלה

מעין העולם הבא. כדכתיב (וימני לה) הרה וילדת יחדו הריון ולידה ציוס אחד הכי דרשינן ליה צמסכת שבת (דף ל:): הכי גרסינן **צמסכתא** **מנא** יורד ומתעב ועולה ומרגזי נוטל רשות ונוטל נשמה. [וה"פ] יורד למטה ומתעב את הצרכות למטות ועולה למעלה ומרגזי את חמת המלך בהשגטותו נוטל ממנו רשות להרוג את החוטא מכיון שנתנו רשות דכתיב ומסיתני צו: לערו של שטן. שהחוקק לשמור את נפש איוב שלא תאל: אלמא צדידיה קיימא. ליתול את הנפש ומתפלל: **להפוך קערה על פיה.** (א) לשקול כל כבוד שחירף וגדף: **לפטר את כל העולם ונול.** מלינו של הקד"ה לומר שאנוסין הן ע"י הקב"ה שברא (א) י"הר והכי קאמר על דעתך כי לא ארשע אס היית חפץ לא הייתי רשע: **בראש שור צפרוס סדוקס וחמור צפרוס קלוטוס.** את זה עתרת ואת זה עמאלת הכל בא על ידך אתה בראת צו סימני הטומאה: **בראש דיקוס.** ע"י יצר טוב: **בראש רשעים.** על ידי יצר הרע לפיכך אין ניול מידך כי מי יעכב אנוסין הן החוטאין: **ברא לו סורה.** (א) הן תכלין שהיא מצנטת את הרקורי עבירה כדאמר צעלמא (קדושין דף ל:): אס פגע צך מנוול זה משכהו לצית המדרש אס אצן הוא נימוח כ"י הלכך לאו אנוסין נינהו שהכי יכולין להציל עצמן: **ברכה אוזב.** שהיה סבור שהיה אוזב את שדו: **שדי שמיא עלווה.** אומר שהיא קרובתו או מדבר זה להשיאנה: **סדוקסא כלפי שמיא.** מדבר לפני השכינה כאלס המנווחת לחצירו בא ונשקול מי חייב לחצירו: **מן ספערס.** לשון שיער כדקמני הרבה נימין כדלתי כאלס: **מעטעטוס אס הארץ.** עושות את הארץ כטיט: דקון

בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתגנה (ב) ובשעה שבקש לקבור שרה לא מצא מקום לקבורה ולא הרהר אחר מדותיך ויאמר ה' אל השמן השמת לך אל עבדי איוב כי אין כמוהו בארץ וגו' ועודנו מחזיק בתומתו ותסיתני בו לבלעו חנם אמר רבי יוחנן אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו כדאם שמיסיתין אותו וניסת ובמתנתא תנא יורד ומתעה ועולה ומרגזי נוטל רשות ונוטל נשמה ויען השמן את ה' ויאמר עור בעד עור וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו אולם שלא נא ידך וגע אל עצמו ואל בשרו אם לא (ג) (על) בניך יברכך ויאמר ה' אל השמן הגו בידך אך את נפשו שמור ויצא השמן מאת פני ה' וידך את איוב וגו' אמר רבי יצחק קשה צערו של שמן יותר משל איוב משל לעבד שאמר לו רבו שבור חבית ושמור את יינה אמר ר"ל הוא שמן הוא יצר הרע הוא מלאך המות הוא שטן דכתיב ויצא השמן מאת פני ה' הוא יצר הרע כתיב והם (ק) רע כל היום וכתיב הכא (רק את נפשו שמור) [זרק אליו אל תשלח ידך] הוא מלאך המות דכתיב (רק) [אך] את נפשו שמור אלמא בדידיה קיימא א"ר לוי שמן ופנינה לשם שמים נתכוונו שמן כיון דחויא להקדוש ברוך הוא דנפיה דעתיה בתר איוב אמר חס ושלום מינשי ליה (א) לרחמנותיה דאברהם פנינה דכתיב (כ) וכעסתה צרתה גם כעס בעבור הרעימה דרשה רב אחא בר יעקב בפפוניא אתא שמן נשקיה לכרעיה (ב) ככל זאת אל חטא איוב בשפתיו אמר רבא בשפתיו לא חטא כלבו מאי קאמר (א) ארץ נתנה ביד רשע פני שופטיה יכסה אם לא אפיו מי הוא אמר רבא בקש איוב להפוך קערה על פיה אמר ליה אביי לא דבר איוב אלא כנגד השמן כתנאי ארץ נתנה ביד רשע רבא אלעזר אמר בקש איוב להפוך קערה על פיה אמר לו רבי יהושע לא דבר איוב אלא כלפי שמן (א) על דעתך כי לא ארשע ואין מידך מציל אמר רבא בקש איוב לפטור את כל העולם כולו מן הדין אמר לפניו רבוננו של עולם בראת שור פרסותיו סדוקות בראת חמור פרסותיו קלוטות בראת גן עדן בראת גיהנם בראת צדיקים בראת רשעים מי מעכב על ידך ומאי אהדרו ליה הכריה [דאיוב] (א) אף אתה תפר יראה ותגרע שיחה לפני אל ברא הקדוש ברוך הוא יצר הרע (א) ברא לו תורה תכלין דרש רבא מאי דכתיב (ב) ברכת אוזב עלי תבא ולב אלמנה ארנין ברכת אוזב עלי תבא מלמד שהיה גזול שדה מיתומים ומשבויה ומחזירה להן ולב אלמנה ארנין דכל היבא דהוה (א) (איבא) אלמנה דלא הוו נסכי לה הוה אוזל שדי שמיא עילוה והוו אתו נסכי לה (א) לו שקול ישקל כעשי והותי במאזנים ישאו יחד אמר (א) רב עפרא לפומיה דאיוב חברתא כלפי שמיא (א) לו יש בנינו מוכיה ישת ידו על שנינו אמר (א) רב עפרא לפומיה דאיוב כלום יש עבד שמוכיה את רבו (א) ברית כרתי לעיני ומה אתבונן על בתולה אמר רבא (א) עפרא לפומיה דאיוב איהו באחרניתא אברהם אפילו בדידיה לא איסתכל דכתיב (א) הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את מכלל דמעיקרא לא הוה ידע לה (א) כלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה אמר רבא מכאן שכפר איוב בתחיית המתים (א) אשר בשערה ישופני והרבה פצעי חנם (א) אמר רבה איוב בסערה חרף ובסערה השיבוהו בסערה חרף דכתיב אשר בשערה ישופני אמר לפניו רבוננו של עולם שמא רוח סערה עברה לפניך ונתחלף לך בין איוב לאיוב בסערה השיבוהו דכתיב (א) את איוב מן הסערה ויאמר [וגו'] (א) אזר נא כגבר חלציך אשאלך והודיעני אמר לו הרבה נימין בראתי באדם וכל נימא ונימא בראתי לה גומא בפני עצמה שלא יהו שתי יונקות מגומא אחת שאלמלי שתי יונקות יונקות מגומא אחת מחשיכות מאור עיניו של אדם בין גומא לגומא לא נתחלף לי בין איוב לאיוב נתחלף לי (א) מי פלג לשמץ תעלה [וגו'] הרבה טיפין בראתי בעבים וכל טיפה וטיפה בראתי לה דפוס בפני עצמה כדי שלא יהו שתי טיפין יוצאות מדפוס אחת שאלמלי שתי טיפין יוצאות מדפוס אחד מוטשטשות את הארץ ואינה מוציאה פירות בין טיפה לטיפה לא נתחלף לי בין איוב לאיוב נתחלף לי מאי משמע דהאי תעלה לישנא דדפוס היא אמר רבה בר שילא דכתיב (א) ויעש תעלה כבית סאתים זרע ודרך לחזיו קולות הרבה קולות בראתי בעבים וכל קול וקול בראתי לו שבויל בפני עצמו כדי שלא יהו שתי קולות יוצאות משבויל אחד שאלמלי שתי קולות יוצאות משבויל אחד מחריבין את כל העולם בין קול לקול לא נתחלף לי בין איוב לאיוב נתחלף לי (א) הידעת עת לדת יעלי סלע חולל אילות תשמור יעלה זו אכורית על בניה בשעה שכורעת ללדת

ח"ו מנישי ליה לרחמנותיה דאברהם. כתי שלח ידך ונפשו לפני אלתיס וזמנו של אלהים (איוב א' ז') בפפוניא. שהיה רב בפפוניא (קדושין דף ט"ז) ונפשו משער מן הסערה. לומר משער כאלס את משיך משונה (דהוה ב' א' ז')

רבינו גרשום

מעין העולם הבא. שלאחר תוכף להירשה חזו רעותה על ידיו מיה ויהי שבב יוצא ורעותה. וכן כתיב לעולם הבא ונשח חרש בקור (שמו ט') כדאם שמיסיתין אותו. אחרים וניסת על ידיו: כעבור הרעימה. מה רעמים הללו לעולם אי אפשר כלא מטר כן היתה מורגמת ומכסתה אותה כדי שתבקש רחמים עליה שיחיה לה ולדות: אלמא כלבו חטא. שהיה מחשב לבלעו על (פי) הבורא דברים אשר לא כן: להפוך קערה על פיה. להפוך יראת ה' העולם. כלומר שלא עשית דין אמת: על דעתך כי לא ארשע. לומר בידך לבית בני אדם אם היה ברעך להטותו לטובה לא היה רשע ובעבור שלא עשית דין אין מידך מציל: מי מעכב על ידך. שלא תתן לרשע לב צדיק: אף אתה תפר. כשתאמר כן תפר יראת חטא מבני אדם ותגרע תפלה מהם: ברא לו תכלין נגדו. ככלל שהגל בידו אדם יפסוק בתורה ויהיה צדיק: כשמחזיר שדוה משובחת. שהוא היה סבור שגולה לו: שדי שמיא עילוה. היה מוציא שם שהוא קרובתו: חברותא כלפי שמיא. דקאמר ישאו יחד: הנה נא ידעתי. כשראה בבואה במים: ויעש תעלה. דפוס סילוק לשטף המים:

18 קלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה: איוב ט ז
 19 אשר בשערה ישופני וירבה פצעי חנם: איוב ט ז
 20 ונען י את איתתו מן הסערה ויאמר: איוב לח א
 21 אָזר נא כגבר חלציך אשאלך והודיעני: איוב לח א
 22 מי פלג לשמץ תעלה ודרך לחזיו קולות: איוב לח כה
 23 ויבנה את האבנים מזבח בשם ה' ויעש תעלה כבית סאתים זרע ויעש קביל לפומיה: מלכים א יח לב
 24 וידעת עת לדת יעלי סלע חולל אילות תשמור: איוב לט א